

Φων. Φρόντισ(ε)
Προκρ. Πνευμ. Κέντρον
Ληπρ. Μετάν. Ψαλμικόν

Φων. Φρόντισ(ε)
Προκρ. Πνευμ. Κέντρον
Ληπρ. Μετάν. Ψαλμικόν

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΕΛΟΣ
ΚΑΤΕΒΛΗΘΗ

ωραία ΣΑΜΑΡΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡ ΔΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΞΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ Ο ΣΜΟΛΙΚΑΣ

Περίοδος Β' - Έτος 8ον - Αριθ. φύλλου 96 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1978 - Γραφεία: Λυκούργου 10, 4ος όροφ. - Τηλ. 32.42.110 - Τ. 111

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΗ ΣΑΜΑΡΙΝΑ

Υστερα από πολλές δεκαετίες (δυσμένοι λένε 80 περίπου χρόνια) γιορτάστηκε στη Σαμαρίνα το άγιο Πάσχα. Μια έκτακτα περλίπου τομηροί συμπατριώτες πού άψήμψαν τόν ψυχός και τόν κακό δρόμο, άνηφόρησαν πρός τή Σαμαρίνα γιά νά κάνουν 'Ανάσταση και νά άνοίξουν έτσι τόν δρόμο γιά μελλοντική μόνιμη εκδήλωση κατά τις μέρες τού Πάσχα.

Αυτό πού είδαμε μέ τά μάτια μας ήταν πράγματι πολύ συγκινητικό. Γέροι, νέοι και παιδιά προσκύνσαν τά άγια χώματα τής Πατρίδας μέ τή γνωστή στους Σαμαριναίους λατρεία.

Αλλά άς τά πάρουμε τά πράγματα μέ τή σειρά τους. 'Η εφημερίδα μας στό φύλλο τού Μαρτίου δημοσίευσε τόν σύνθημα «ΠΑΣΧΑ ΣΤΗ ΣΑΜΑΡΙΝΑ». Μετά άπ' αυτό, πολλοί συμπατριώτες έδειξαν ένδιαφέρον γιά τή μοναδική αυτή περίπτωση. Πλήν όμως οί καιρικες συνθήκες δέν επέτρεψαν παρόμοια προετοιμασία.

Νά σκεφτεί κανείς ότι τή Μ. Τετάρτη χιόνιζε στη Σαμαρίνα. Έν τούτοις, άλλες πληροφορίες έλεγαν πώς ο παπα - Γιώργης μέ τήν οικογένειά του άνηφόρισε στό χωριό. Έπίσης ο τομηρός Τάκης Κοκότης πού διευθύνει τόν ξενοδοχείο, ξεκίνησε από τή Θεσσαλονίκη μέ έμπορεύματα γιά νά έξυπηρετήσει τούς επισκέπτες τού Πάσχα. Έννοείται ότι από καιρό βρισκόταν στη Σαμαρίνα ο πρόεδρος Ζήσης Νίκζας. Έτσι λοιπόν, ύπήρχαν οί προϋποθέσεις νά γιορτασθεί τόν Πάσχα. Οί συνεχιζόμενες βροχές όμως δέν τόν επέτρεπαν.

Ξαφνικά όμως τόν Μ. Σάββατο, ο καιρός βελτιώθηκε σημαντικά και έτσι όσοι ψυχολογικά είχαν έτοιμασθεί γιά τόν ταξίδι αυτό, τόν άποφάσισαν και μέχρι τόν βράδυ τού Μ. Σαββάτου πάνω από 100 άτομα έφτασαν στη Σαμαρίνα.

Έρθαν από τή Θεσσαλονίκη, από τήν Άθήνα, από τή Λάρισα, από τήν Έλασσόνα, τή Φαλάνη, γιά νά προσκυνήσουν τή Μ. Παναγιά. 'Ο παπα - Γιώργης χτύπησε τήν καμπάνα στις 10 τόν βράδυ γιά τήν 'Ανάσταση και μέσα σέ λίγα λεπτά όλοι οί παρευρισκόμενοι μαζεύτηκαν στην εκκλησία γιά νά παρακολουθήσουν τήν 'Ανάσταση,

τήν 'Ακολουθία και στη συνέχεια τή θεία Λειτουργία, μέχρι τις 1.30 πειρώνη.

Είδαμε πατριώτες νά παρακολουθούν μέ δάκρυα στα μάτια τους τήν 'Ακολουθία και όταν τήν 12η περίπου ώρα ο παπάς βγήκε στό προαύλιο γιά νά κάνει τήν 'Ανά-

μαζί ξεκίνησαν τες επισκέψεις στους γιορτάζοντες μέ πρώτο τόν παπα - Γιώργη, δεύτερο τόν Γούλη Θώμα, τρίτο τόν Γιώργο Βαρσάμη, τέταρτο τόν Γιώργη Γραβάνη, γιά νά καταλήξουν όλοι μαζί στό ξενοδοχείο και γευματίσουν πανηγυρικά φιλοξενούμενοι από

σταση ή συγκίνηση έφτασε στό κατακόρυφο. 'Ανάμεσα στα έρημα σπίτια τού χωριού και τά χιονισμένα βουνά τής Σαμαρίνας άκούστηκε τόν «Χριστός 'Ανέστη! Και ένώ ο Νίκος Μπέτας, ο φύλακας τού χωριού, έριχνε στον άέρα τις μπαταρίες μέ τόν τουφέκι του, όλοι μαζί οί συμπατριώτες έψαλλαν τόν «Χριστός άνέστη εκ νεκρών...» άψηφώντας τόν δριμύ ψυχός.

Τήν επομένη οί λίγες αυτές οικογένειες σηκώθηκαν πρωί - πρωί γιά νά προετοιμάσουν τόν ψήσιμο τών άρνιών. Έπακολούθησαν γλέντια και χοροί πού κράτησαν μέχρι τις άπογευματινές ώρες.

Τόν άπόγευμα ή καμπάνα τού χωριού χτύπησε και πάλι και όλοι μαζεύτηκαν στη Μ. Παναγιά γιά νά παρακολουθήσουν τήν 'Ακολουθία τής 'Αγάπης και νά ψάλλουν όλοι μαζί τόν «Πάσχα Κυρίου Πάσχα»!

Τόν έπιστέγασμα τών εκδηλώσεων τού Πάσχα στη Σαμαρίνα ήταν, βέβαια, ή δεύτερη ήμέρα πού γιορταζόταν ο 'Άγιος Γεώργιος και ή Πρωτομαγιά. Μετά τόν εκκλησιασμό, σχεδόν όλοι οί συμπατριώτες

τους Νίκο Έξαρχάκη και Νίκο Μάστακα πού γιορτάζαν ο καθένας τούς τόν γιό του.

Πρέπει νά σημειωθεί έδώ ότι ή μέρα αυτή απέδειξε πόσο άδελφωμένοι αισθάνονται οί Σαμαριναίοι όταν βρίσκονται στην πατρίδα. 'Ανθρωποι προσερχόμενοι από διαφορετικά διαμερίσματα τής 'Ελλάδας και όρισμένοι άγνωστοι μεταξύ τους ένοιωθαν σαν άδελφια και γλέντησαν όσο ποτέ άλλοτε.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στην 3η σελ.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Στήν εφημερίδα «ΩΡ. ΣΑΜΑΡΙΝΑ» δημοσιεύονται κατά καιρούς δωρεές σέ χρήμα πρός τόν Μοναστήρι μας τής 'Αγίας Παρασκευής, από Σαμαριναίους γιά ένίσχυση τού Ταμείου του και γιά τήν συντήρησή του.

Παίρνοντας άφορμή από τόν άνωτέρω γεγονός, δίνουμε στους συμπατριώτες μας τις παρακάτω πληροφορίες.

Μέ τήν ύπ' αριθ. 397)76 πράξη τής 'Ιερās Μητροπόλεως Γρεβενών, έχει διορισθή 5)μελής Διοικητική 'Επιτροπή στό Μοναστήρι μέ τριετή θητεία και μέ τήν εύθύνη τής διαχειρίσεως τών έσόδων του, ως και μέ τήν φροντίδα γιά τήν έν γένει προάσπιση και προαγωγή τών συμφερόντων τού Μοναστηρίου. 'Η νεοδιορισθείσα επιτροπή συγκροτήθηκε ες Σώμα προήλθε στην κατάρτιση τού άρχείου της και άρχισε νά εκτελή τά καθήκοντά της. 'Ανοίξε στό έν Γρεβενούς ύπο)μα τής 'Εθνικής Τραπεζής λογαριασμόν μέ άριθμόν Βιβλ.αρίου Καταθέσεως 558071 έν' όνόματι 'Εκκλησιαστικής 'Επιτροπής 'Αγίας Παρασκευής Σαμαρίνης και δέχεται τόν βιβλιόριο αυτό καταθέσεις (δωρεές - εισφορές - συνδρομές). Οί καταθέσεις παρά συμπρωτων μας πού έγιναν στό Βιβλιόριο αυτό, κατά τόν έτος 1977 άνήλθαν σέ 8.298.

Δωρεές παρά συμπατριωτών μας πρός τόν Μοναστήρι δίδονται και άπ' εύθείας πρός τόν Ταμία τής Δ. 'Επιτροπής, πού δίδει και σχετικό διπλότυπο εισπράξεως.

'Ανήλθαν δέ τέτοιες δωρεές σέ 28.450 δρχ.

Μέ τά έσοδα αυτά ή 'Επιτροπή θά μεριμνήσγ γιά τήν άνασσυ κρότηση και έπισκευή τού Ξενώνα, γιά τήν κατασκευή μέ λιθοδομή τού τοίχου τής αΐλης, γιά τήν περίφραξη και δενδροφύτευση τού πέριξ τού Μοναστηρίου χώρου και τών δύο λειβαδιών του, και τήν εκτέλεση και άλλων έργων, άξιοποιούντων τόν 'Ιστορικό Μοναστήρι μας.

'Ηδη έχει έπισκευασθή ή όροφή τού Ξενώνα, πού έχει καταστροφή μέ τις δ.ανυκτερεύσεις, πού έκαναν, εκεί, κατά τούς χειμώνας, κυνηγοί, άφαιρέθηκε τόν χαρτόνι τής όροφης και έγινε καινούργια μέ σανίδια. Τοποθετήθηκαν καινούργια από λαμαρίνα παραθυρόφυλλα στόν Ξενώνα. 'Επισκευάστηκε ο νόρθκας τής εκκλησίας τού 'Αγίου Σωτήρος και περιφράχτηκε μέ σίτα και συμπατόπλεγμα ή αΐλή της. 'Ανοίχτηκαν λάκκοι στην αΐλή τού Μοναστηρίου και φυτεύτηκαν διάφορα δένδρα.

Γιά τήν έπισκευή τής στέγης τού Νόρθκα τού 'Αγ. Σωτήρος, τήν περίφραξη τής αΐλης του, τήν βαφή τών παραθυροφύλλων τού Ξενώνα, τόν άνοιγμα τών λάκκων, τόν Ταμειόν τού Μοναστηρίου δέν διέθεσε κανένα ποσό, γιαν ή άνωτέρω έργασία, έγινε όλοπρόθυμα από τούς συμπατριώτες μας Βασίλη Κωστούλη, Γεώργιο και Μανώλη Γραβάνη, Χαρίλαο και Νικόλαο 'Αβραμούλη, Ζήνωνα Πιτένη και άλλους. ΜΙΛΤ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Βλάχοι (Κουτσόβλαχοι)

Έρπόριον - Έπαγγέλματα - Τέχναι

Βασική άσχολία τών Βλάχων ή τόν ή κτηνοτροφία, ή αύξησης όμως τού αριθμού τών αργοπορότων, ή μη έπαρκεια τών βοσκησίμων γαιών και ή πτωχότης τού όρεινού έδάφους τών Βλάχικων οικισμών (μή προσφερομένου διά τήν ραφήν αυτών ες ένδύματα, κάπες, έσώρουχα κλπ., πρός έμποριαν. Ούτω έδημιουργήθη ή τάξις τών ραπτών ες τήν όποιαν διεκρίθησαν άργότερον ως χρυσοκεντητά ωραιότατων τοπικών γυναικείων στολών.

Φυσικόν ήτο νά προσπαθήσουν νά εκμεταλλευθούν τή κτηνοτροφικά τών προϊόντα και ιδίως τόν μαλλί διά τής ύφανσεως αυτου ες είδη μαλλίνων ύφασμάτων, κλινοσκεπασμάτων κλπ., συνάμα δέ και τήν ραφήν αυτών ες ένδύματα, κάπες, έσώρουχα κλπ., πρός έμποριαν. Ούτω έδημιουργήθη ή τάξις τών ραπτών ες τήν όποιαν διεκρίθησαν άργότερον ως χρυσοκεντητά ωραιότατων τοπικών γυναικείων στολών.

γωγής ιδίως τής άκατεργάστου και κατεργασμένης ξυλείας, έργάζοντο και περισσότερα ζώα διά τήν μεταφοράν των. Ούτω νέα έπαγγελματική τάξις προέκυψεν ή τών μεταφορέων (άγωγιαντών). 'Αργότερον και έλλα έπαγγέλματα έδημιουργήθησαν, οί άνωγιάτες όμως έπαιζαν σπουδαιότερον ρόλον ες τήν ανάπτυξιν τού έμπορίου και ες τήν επικοινωνίαν

Δημ. Παιδεία

Μέ ξένα μέση και σν τώ χρόνφ μέ ξένα κράτη (Αυστροουγγαρία, Ρουμανία κλπ.). 'Η τάξις αυτή τών άγωγιατών, ήτις διέθετεν κατ' άρχάς όλίγα ζώα, ηύξησεν αυτά διά νά δυνηθή νά έπαρξεί ες τας πολλαπλασιαζόμενας μεταφορικάς άνάγκας και μερίς τής τάξεως τών άγωγιατών έξελείχθη ες καθαβαναράιους πού διέθεταν μεγάλον αριθμόν ζώων διά μακρινάς μεταφοράς πολλών ήμερών.

δέν ες τήν εξέλιξιν τού έμπορίου και τών έπαγγελματιών. Αί άθροά μεταφοράι ανθρώπων και έμπορευμάτων ες μακρινάς άποστάσεις, ένεφάνισαν τήν άνάγκην δημιουργίας σταθμών ασφαλούς διανυκτερεύσεως, τασόν ες τας πόλεις, όσον και ες τήν ύπαιθρον.

Ούτω άρχισαν νά εμφανίζονται τά χάνια (τά Μοτέλ τής εποχής έκείνης), όπου εύρίσκε κανείς στέγη, τροφήν δι' αυτον και τά ζώα και κάποιαν ασφάλειαν.

Τά Χάνια άνηκαν κυρίως ες τος Βλάχους διά τόν γενναίον τής φυλής (επικίνδυνον έπάγγέλμα) καθώς και διότι όμοφύλως έπρόκειτο νά έξυπηρετήσουν. Τά χάνια μεγάλης ύπηρεσίας προσέφεραν ες τούς διερχόμενους, οί δέ ιδιοκτήται τών ταξειδεύοντων καταβαναράιους και τούς ιδιώτας, μέ πληροφορίες, μέ μεσολαθήσεις διά τήν αγοράν και πώλησιν έμπορευμάτων κτλ. Με τήν ανάπτυξιν τού έμπορίου πολλοί τών βιοτεχνών και μικροεπαγγελματιών ηκολούθησαν τά καθαβάνια και έγκατεστάθησαν ες κομποπόλεις και πόλεις μακράν τής πατρίδος των, μέ τήν όποιαν διε- ΣΥΝΕΧΕΙΑ στην 4η σελ.

ΝΕΑ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ

1. Μέσα στό Μάρτιο παρέμεινε άρκετές μέρες στη Σαμαρίνα ο Δ)νής Δασών τής Νομαρχίας Γρεβενών κ. Μπουρδάρας, πού άσχολήθηκε μέ τήν άποτύπωση τών χώρων πού διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από τις κατολισθήσεις.

2. Με σχετικό έγγραφό της ή Δ)νση Δασών τής Νομαρχίας Γρεβενών συνιστά πρός τήν Κοινότητα Σαμαρίνας νά συγκεντρώσει τά νερά πού κυκλοφορούν έξω από τά ρέματα ώστε νά άποφευχτεί ο κίνδυνος τής διάβρωσης των θεμελίων τών σπιτιών τού χωριού.

3. Γιά τις 16)4)78 είχε όρισθεί συνεδρίαση τού Κοινοτικού Συμβουλίου στην Έλασσόνα γιά συζή- χώς ή συνεδρίαση ματαιώθηκε γιαντί δέν προσήλθαν παρά μόνο ο Πρόεδρος κ. Ζ. Νίκζας και ο 'Αντιπρόεδρος κ. Κων. Ταμπούκας. 'Η συνεδρίαση όρίσθηκε πάλι γιά τις 30 Μαΐου στη Σαμαρίνα.

4. 'Ο Πρόεδρος τής Κοινότητας κ. Νίκζας επισκέφθηκε τόν Σεβ. Μητροπολίτη Γρεβενών κ. Σέργιο και συζήτησε διάφορα εκκλησιαστικά θέματα πού άφορούν τή Σαμαρίνα. Έπίσης ζήτησε άπό τόν Σεβασμιώτατο τήν άδεια νά άναγείρει μέ δαπάνη δική του μικρό έξωκλήσιο κοντά στη Σαμαρίνα, στη μνήμη τού γιου του Μιχάλη πού χάθηκε τόσο πρόω-

ΣΑΜΑΡΙΝΑ

Η άλπική «πρωτεύουσα» της Πίνδου

Κώστα Μπίρκα

Έσείς, μωρέ, κλεφτόπουλα, παιδιά της Σαμαρίνας, σάν πάτε άπάνω στο χωριό, ψηλά στη Σαμαρίνα, μήν πείτε πώς σκοτώθηκα, πώς είμαι λαθωμένος, μωρέ παιδιά καμένα...

Τήν ώραία Σαμαρίνα, είχα να την ιδώ από μαθητής άκόμα Γυμνασίου, τό 1923 — μία όλόκληρη ζωή από τότε. Είχα πάει, θυμάμαι, για παραθέρηση, σ' ένα συγγενικό σπίτι, και στο δίμηνο που έμεινα, μαζί με μία παρέα από Σαμαρινιώτες συμμαθητές και φίλους, τόν άξέχαστο παιδικό φίλο, και άργότερα γυμνασιάρχη Γ. Χρυσόχοιδο, τόν Τάσο Καλμποκίνη και τόν Μ. Καφαντάρη «Τρικαλλινούς», και άλλους νέους της Σαμαρίνας, είχαμε περιηγηθεί όλες τις έξοχες και τις φυσικές καλλονές του χωριού. Και φυσικά πρώτη άπό όλες τήν Εσκούστη Κιούριστα. Όπου ηγαίναμε, τραγουδούσε ή παρέα με μαντολινοκιθάρες και τραγούδια — όλες τις καντάδες της εποχής, που είχαν άφήσει, θυμάμαι, εποχή στο χωριό, που τις άκουγε τις νύχτες στους δρόμους και τό στενορρόμια σχεδόν κάθε θράδυ. Χρόνια άξέχαστα της νιότης και της χαράς! Όμορφα σάν τό νιάτα!

Και τότε, όπως και σήμερα, ή Σαμαρίνα ήταν τό πιο μεγάλο χωριό, τό «κεφαλοχώρι», μέσα στ' άλλα άδελφά βλαχόφωνα χωριά, τήν Σμίξη, τήν Άβδέλλα, τό Περιβόλι — ή άλπική «πρωτεύουσα» της Πίνδου. Πού, χτισμένη σ' ένα μεγαλύτερο ύψόμετρο (1.600 μ.) άπό τ' άλλα βλαχοχώρια, με τό πολύ παγωμένο νερά της και τόν διπλάσιο και τριπλάσιο πληθυσμό της, άπό τών άλλων χωριών, ήταν —και τό λέγαμε τότε σάν «χωρατό» — σάν μία μικρή πρωτεύουσα. Γιατί με τις 3 χιλ. και πάνω κατοίκους της άποτελούσε όχι πιά ένα χωριό, αλλά μία κομπολίτη, θερμή φυσικά. Και με τήν πλούσια έπίσης κτηνοτροφία της, άπό δεκάδες χιλιάδες αϊγοπρόβατα, και τούς όνομαστούς μεγαλοσελιγκάδες (Τζημαζώγιδες κλπ.), που ό καθένας διέθετε, 10, 20 και 30 χιλιάδες ζωντανά, ήταν ή Σαμαρίνα παράλληλα ένα πλούσιο οικονομικό κέντρο της περιοχής της ΒΑ Πίνδου. Έτσι...

Κάθε άνοιξη, που άνηφορίζαν άπό τούς κάμπους και τό χειμαδιά, τό χιλιάδες αυτά πρόβατα, πρός τό θουνά και τό λιβαδοτόπια της Πίνδου —τό Σμόλικα και τόν Τσιούργιακα, κουδουνίζαν γλυκόχη χιλιάδες κυπροκούδουνα στίς πλαγιές και τό περάσμα, θούζε ό τόπος, κάθε τόσο στο πέραςμά τους. Και τό ίδιο, κάθε χινόπωρο, που ξαναγυρίζαν για τό χειμαδιά και τις βοσκές τών κάμπων — τή Θεσσαλία και τή Μακεδονία, άντηχούσε ό κόμος όπτά βελάσματα, και τό σφυρίγματα τών τοπαναρέων, κατηγορίζοντας —άληθινές νεροσυρμές— άπτά θουνά πρός όλα τό σημεία —χωριά και πόλεις— της χώρας. Μία είδυλιακή, και γραφική, άληθινά εικόνα του παρελθόντος...

Τώρα, φυσικά, που ό κλάδος τούτος της κτηνοτροφίας λιγοστεύει στόν τοπο άπό χρόνο σέ χρόνο, πάει να εξαλειφθεί σάν βασική άπασχόληση τών Βλάχων της Πίνδου, πάει να σβύσει μαζί και τούτη ή βουκολική εικόνα. Γιατί τό αυτόκίνητο εξέτόπισε τό μπουλαροκαράβανια τών κυρατζήδων, και ό τουρισμός έκτοπίζει και διαδέχεται ήδη, σάν βιοπορία, τήν τοπική κτηνοτροφία. Έξέλιξη...

Δέν θά έπεχταθούμε όμως εδώ λεπτομερειακά όλα τό μόνημα τοπικά ζητήματα και τις τρέχουσες έλλείψεις και άνάγκες του τόπου, που είναι ήδη και γνωστά και καλύπτονται τακτικά άπό τήν τοπική Έφημερίδα «Ω. Σαμαρίνα». Θά περιοριστούμε γι' αυτό, και έντελώς σχολιαστικά, σέ μερικές μόνο άπό τις γενικότερες πτυχές της ιστορίας και της ζωής της Σαμαρίνας, μαζί με όρισμένα, καθολικής σημασίας, προβλήματα και έπιτεύγματα. Ίδού τό σπουδαιότερο άπό αυτά.

—Και ή Σαμαρίνα, όπως και τόλλα βλαχοχώρια της Πίνδου, έχει έπίσης τή δική της λαμπρή ιστορία, στους γνωστούς άγώνες και τις έξεγέρσεις της «Βλαχογιάς», στά μακρά χρόνια του πιο μακρινού παρελθόντος. Άπτά χρόνια άκόμα της πολιορκίας της Θεοκής στά 1420 άπό τούς Τούρκους εισβολείς, μέχρι τόν Έθνικό Σηκωμό του '21, μέχρι τόν Μακεδονικό άγώνα του 1908 και τό πρόσφατα χρόνια της Γερμανοταλικής Κατοχής και της Έθν. Άντίστασης του '41-44 (με μία σειρά γνωστούς Σαμαρινιώτες κλεφτοκαπετάνιους και άξιωματικούς (Χατζημυρρό, Μπαλντούμη κ.λπ.). Στήν Έπανάσταση ειδικά της Θεσσαλίας κατά τών Τούρκων τό 1854, οι πρόπαπποι τών σημερινών Σαμαριναίων μπαινουν άπό τούς πρώτους στόν έθνικό άγώνα για τήν άποτίναξη του τουρκικού ζυγού και της μαύρης σκλαβιάς, για τήν ένωση τους με τούς ελεύθερους ήδη Έλληνες. Και κατά μία πατριωτική παράδοση, σέ μία έπιδρομή 'Αρβανιτιδών κατά της Σαμαρίνας, οι κάτοικοί της, άλλοι άνέθηκαν στίς κορφές του Σμόλικα, και άλλοι κατέφυγαν στά Τρίκαλα, όπου έχτισαν, για να μην έσχνουν τήν άγαπημένη τους Σαμαρίνα, ένα χωριστό συνοικισμό άπό πάνω στόν χλιοτραγουδμένο Κόζιακα, που τό όνόμασαν «κόρη» σάνάμνηση της πατρίδας που έχασαν. Ό προαιώνιος έλληνικός Νόστος και ό κοημός της πατρίδας!

—Μαζί με τόλλα βλαχοχώρια, ή Σαμαρίνα έχει κι' αυτή τούς δικούς της Έθνικολογικούς και τοπικούς χορούς, με τό πιο πλούσιο και πατριωτικό ρεπερτόριο, άπό ένα πληθος ήρωικά άσματα και φολκlorική ηγηγία για τήν Έλληνική Γραμματολογία και Λογοτεχνία, που άξίζει, και πρέπει να μελετηθεί και να άξιοποιηθεί άπό τήν Πολιτεία και τήν Έπιστήμη.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ

Η κυρία Άλεξάνδρα Νικ. Μπέτα που όλο τό χειμώνα παρέμεινε στη Σαμαρίνα κοντά στο σύζυγό της που ήταν φύλακας του χωριού, μας παρακάλεσε να δημοσιεύσουμε τις πιο θερμές ευχαριστίες της πρός τόν συμπατριώτη μας Νίκο Μάστακα, έπιχειρηματία άπό τό Γιάννενα, που με κάθε τρόπο τούς συμπαράσταθηκε κατά τη διάρκεια του βαρύτατου χειμώνα. Όπως μας δήλωσε ή κυρία Άλεξάνδρα, ό κ. Μάστακας όχι μόνο τούς επισκέφθηκε δυο φορές μεταφέροντας χρήσιμα δώρα, αλλά πολύ συχνά τηλεφωνούσε και μάθαινε για τήν κατάστασή τους. Έπίσης όταν διακόπηκε ή τηλεφωνική έπικοινωνία με τή Σαμαρίνα, έστειλε άνθρώπους άπό τό γειτονικό Δίστρατο για να πληροφορηθεί τήν τύχη τών φυλάκων της Σαμαρίνας.

Μας χράφουν

Πρός τή Συντακτική Έπιτροπή της «Ω.Σ.»

Άγαπητοί κύριοι,

Παίρνω τήν έφημερίδα πολλά χρόνια και βλέπω ότι στίς σελίδες φιλοξενείτε άρθρα, σκέψεις και γνώμες πολλών συμπατριωτών. Άν κρίνετε σκόημο δημοσιεύσετε τό παρακάτω κείμενο.

ΣΑΜΑΡΙΝΑ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ — ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τώρα που ή μόλυνση του περιβάλλοντος είναι πιά γεγονός και τό όλο και περισσότερο άγχος τών πόλεων καταβάλλει τούς ανθρώπους διαπιστώνεται ή έπιστροφή μας στο θουνό. Έμείς που έχουμε τήν τύχη να καταγόμαστε άπό τήν ΣΑΜΑΡΙΝΑ ένα άπό τό ώραϊότερα χωριά της Έλλάδος, έχουμε και τήν ύποχρέωση να άγωνιστούμε για να λύσουμε τό όλο και περισσότερο άγχο με τό πολλά προβλήματα που ύπάρχουν. Όσο περνάνε τό χρόνο τόσο περισσότερο αύξάνει ή τουριστική κίνηση, οι συγκοινωνίες έκσυγχρονίστηκαν και έτσι οι Σαμαρινάιοι αλλά και έξνοι έρχονται όλο και περισσότερο στο χωριό. Άφού λοιπόν αύξάνει ό Τουρισμός πρέπει και τό ίδιο τό χωριό να έκσυγχρονιστεί έτσι ώστε να μπορεί να άνταπεξέλλει στίς άνάγκες που δημιουργούνται. Πάνω σ' αυτό όμως ύπάρχουν δύο διαφορετικές άπόψεις που χωρίζουν τούς Σαμαρινάιους. Η μία άποψη λέει ότι, άν τό χωριό άνοίξει τις πύλες του στόν τουρισμό, θά καταστραφεί ή φυσική του όμορφιά, και ή άλλη, ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στήν όλοένα μεγαλύτερη κίνηση έπισκεπτών. Τό ιδανικό βέβαια θά ήταν να αύξηθεί ή τουριστική κίνηση χωρίς όμως να καταστραφεί και ή φυσική όμορφιά που έχει ή Σαμαρίνα μας. Προϊκόθεση βασική για να γίνουν όλα αυτά είναι ό δρόμος (αϊώνιο αίτημα τών Σαμαριναίων).

Υπάρχουν πολλοί Σύλλογοι Σαμαριναίων σ' όλη τήν Έλλάδα, δυστυχώς όμως όλη τους ή ένεργητικότητα κατά τήν γνώμη μου σπαταλάται στούς χορούς και τούς έκκλησιασμούς. Βέβαια όλα αυτά είναι καλά, γιατί έτσι δένονται μεταξύ τους όλοι οι Σαμαρινάιοι αλλά πρώτα πρέπει να λύσουμε τό προβλήματα που έχει τό χωριό και μετά να κοιτάξουμε τήν πολιτιστική μας κίνηση. Χρόνια τώρα άκούγεται ότι θά δημιουργηθεί πνευματικό κέντρο — Μουσείο — Ξενοδοχείο κλπ. Τό κακό είναι ότι μόνον άκούγονται όλα αυτά. Άπό έργα τίποτα.

Όλα αυτά, συμπατριώτες, μας στεναχωρούν, αλλά πρέπει να τό λέμε γιατι και δικό μας λάθος είναι τό ότι δέν δουλέψαμε για να τό πραγματοποιήσουμε, αλλά κολήσαμε στήν εύχολογία. Χρέος τών άπανταχού Σαμαριναίων είναι ή συσπείρωση, ή όργάνωση στούς συλλόγους μας και ή ένεργγοποίησή μας, έτσι ώστε να μπορέσουμε και τό χωριό να όμορφυνουμε αλλά και να τό κάνουμε γνωστό στο Πανελλήνιο. Έργα λοιπόν, συμπατριώτες, έργα και όχι λόγια!

Φιλικά
Καλογήρου Πάνος
(ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ)

Ο κ. ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΓΚΡΙΖΙΩΤΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗ

Ό ειδικός γιατρός (δερματολόγος — αφροδισιολόγος) κ. Άστέριος Γεωργίου Γκριζιώτης, έγκαταστάθηκε στήν πόλη της Κατερίνης και θά δέχεται στο ίατρείο του, όδός Γεωργιάκη Όλυμπίου 1, 3ος όροφος.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ
ΛΙΑΝΑΣ Β. ΠΑΥΛΗ
Άμαλίας 30 — Τηλ. 21.721
(οικοδομή ιατρού Τσιάνου
& έναντι κλινικής Παπανικολάου)
ΤΡΙΚΑΛΑ

Η άδεια του Ξενοδοχείου:

ΜΙΑ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΕΙΨΕΙ

Στή Σαμαρίνα λειτουργεί άπό χρόνια τό γνωστό Ξενοδοχείο που άνήκει στήν Κοινότητα και τό διευθύνει σήμερα με έπιτυχία ό Τάκης Κοκότης. Με τό Ξενοδοχείο αυτό έξυτηρεούνται πολλές οικογένειες τό καλοκαίρι. Για τήν ιστορία θυμίζουμε ότι ή άνέγερσή του όφείλεται άρχικά στήν Άδελφότητα της Άμερικής που διέθεσε δέκα χιλιάδες δολάρια (10.000 δολάρια) για τήν πρώτη πέτρυνά. Στή συνέχεια ή Κοινότητα δέχτηκε τήν κυριότητα του Ξενοδοχείου καθώς έπίσης και οικονομικές ένισχύσεις για τήν άποπεράτωσή του άπό τόν Ε.Ο.Τ.

Άπ' ό,τι γνωρίζουμε, ή ίδια ή Κοινότητα δέν έβαλε ούτε δραχμή για τό κτίριο αυτό. Φυσικά ήταν ύποχρεωμένη να τό εκμισθώσει σέ ιδιώτη έπιχειρηματία.Και άφού τό τό διαχειρίστηκαν προηγούμενα δυο — τρεις καλοί πατριώτες, άπό τριετίας τό παρεχώρησαν στόν προαναφερθέντα έπιχειρηματία για δέκα (10) χρόνια, με έλάχιστο μίσθωμα. Ό άνδρωπος αυτός έξόδεψε μερικώς έκατοντάδες χιλιάδες δραχμές για να τό έξοπλίζει και προσπαθεί, με τήν οικογένειά του μαζί, να ίκανοποιήσει τις άνάγκες της πελατείας του. Η όλη έπιχείρηση κρατάει δύο μήνες και ουσιαστικά μόνο ένα (τόν Αύγουστο). Νοικιάζει δωμάτια σέ οικογένειες και διατηρεί έστιατόριο και μπαρ, άπό τό όποία βέβαια κερδίζει ίσως όρισμένα χρήματα. Συμβαίνουν όμως όρισμένα περιεργα πράγματα με τό Ξενοδοχείο αυτό. Κτηριακώς έχει εγκαταληφθεί στήν τύχη του και στίς καρικές συνθήκες του χειμώνα. Φαντασθείτε ότι ύπάρχει άπό διετίας περί-

που μία πίστωση άπό τόν ΕΟΤ 1.500.000 δρχ. και άκόμα ή Κοινότητα δέν κατόρθωσε να τήν άπορροφήσει. Και ύπάρχει κίνδυνος να χαθούν τά χρήματα αυτά, που παρέχονται χωρίς κανένα αντίλλαγμα. Τώρα τό πιο περιεργό είναι τό έξής: Σύμφωνα με τό Νόμο για Ξενοδοχείο για να λειτουργεί πρέπει να έχει άδεια. Για να έπληρωθεί ή άδεια χρειάζεται προηγούμενως να έχει τό Ξενοδοχείο κάποιον τίτλο. Χωρίς τόν τίτλο αυτό, δέν γίνεται τίποτα. Ό έπιχειρηματίας με αίτησή του ζήτησε να τόν όρίσει ή Κοινότητα τόν τίτλο για να μπορέσει στή συνέχεια να λάβει τήν σχετική άδεια λειτουργίας ως Ξενοδοχείου. Η Κοινότητα, δηλαδή τό Κοινότηκό Συμβούλιο, δέν άποφάσισε άκόμα και ό άνδρωπος κινδυνεύει να χάσει τό δικαίωμα να νοικιάζει δωμάτια γιατί τώρα τό Ξενοδοχείο χωρίς άδεια λέγεται Ξενοίκι και όχι Ξενοδοχείο.

Νομίζουμε λοιπόν ότι αυτή ή έκκρεμότητα πρέπει να λήξει άμέσως γιατί δέν έχει κανένα δικαίωμα να ζητήσει τό σύνολο τών Σαμαριναίων που όφείλονται σημαντικά με τή λειτουργία του Ξενοίκι ή Ξενοδοχείου. Έάν οι Κοινοτικοί Σύμβουλοι πιστεύουν ότι έπρεπε να ζητήσουν μεγαλύτερο ένοίκιο, άς τό κάνουν νομίμως. Υπάρχουν δυο λύσεις. Η να τό ζητήσουν άπό τόν ίδιο ή να καταφύγουν στά δικαστήρια, ζητώντας αύξηση του μισθώματος. Τέλος πρέπει να άναφερθεί ότι πέρισσι ό έπιχειρηματίας δικάστηκε και καταδικάστηκε άπό τό άρμόδιο Δικαστήριο γιατί δέν είχε άδεια να νοικιάζει δωμάτια.

ΒΛΑΧΟΙ (ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΟΙ)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ άπό τήν 1η σελ.

τήσουν έπαφήν μέσω τών καραβανάρειων πατριωτών τών.

Αί πωλήσεις τών κτηνοτροφικών και άλλων όρεινών προϊόντων έποικλαπλάσιασθήσαν και πλούτος εισέρευσεν εις τας πτωχάς βλαχικάς κοινότητας.

Η τάξις τών κτηνοτρόφων εύημέρευεν, έδημιουργήθησαν μεγάλα τελεγκάτα με χιλιάδες πρόβατα, με άγέλες άλόγων.

Πλησίον της εύημερούσης τάξεως τών κτηνοτρόφων και τά λοιπά έπαγγέλματα άνεπτύχθησαν, ιδιαιτέρως όμως τό έμπόριον.

Ό περιηγητής Βενιαμίν Τουλέςδας έγραφε τόν ΙΒ' αιώνα ότι όλοι οι βλάχικοι οικισμοί ήταν οικονομικώς άνθηροί.

Οί Βλάχοι έμποροι άρχισαν να επεκτείνουν τόν κύκλον τών έργων των και εις άλλα είδη έμπορίου, να εγκαθίστανται δε πρώτοι εις τας πόλεις και αιγά — σιγά να εγκαθίστανται και οι ίδιοι εις αυτάς.

Άλλά και οι έπαγγελματίαι και βιοτέχναι δέν άγνησαν να έρεχταθούν εις όλας τας πλησιχώρους πόλεις και κόμους.

Όλοι αυτοί έμποροι, βιοτέχναι, έπαγγελματίαι, τούς όποιους ήνωεν ή κοινή καταγωγή και γλώσσα, εύρόντες πρόσφορον έδαφος δια τήν προόδόν των, έκάλεσαν πλησίον των τήν οικογένειάν των και τούς συγγενείς και συγχωριανούς των, αύξηθέντες δε εγκαταστάθησαν εις έξαλωστάς συνοικίας τών πόλεων, ιδρυθέντων ούτω τών Βλαχομαχαλάδων.

Άξίζει να σημειωθεί ότι σήμερον Βλάχος ένένετο γεωργός, έλαχιστότατοι δε ήμερομίσθιοι και υπάλληλοι, διότι λόγω του φιλελευθέρου πνεύματος δέν ήνείχοντο να έξαρτώνται άπό άλλους.

Είς αυτήν τήν οικογενειακήν, οικονομικήν και έπαγγελματικήν κατάσταση εύρέθησαν οι Βλάχοι όταν ένέοκνηφεν ή τουρκική λαίλαψη, είχαν άπό καιρού διαμορφώσει δύο τάξεις, τήν τών κτηνοτρόφων και τήν τών έμπόρων, βιοτεχνών, έπαγγελματιών.

Όπως έλέχθη εις τά προηγούμενα κεφάλαια, λόγω της ένόπλου αντίστασώς των κατά τού κατακτητού και του δυσβάτου του έδάφους, επέτυχαν όρισμένα προνόμια, άπέφυγαν τας ατιμώσεις, διασπαγας περιουσιών, καλώς δε χειρισθέντες τά προνόμια εύημέρυσαν έτι περισσότερον.

Η τουρκική κυριαρχία που έξηπλώθη εις όλην τήν Βαλκανικήν λόγω τών έναιών της αυτοκρατορίας και της σχετικής ασφάλειας ήνώθησε τόν τών κτηνοτροφικών τών Βλάχων, όσον και τό έμπόριον και τας τέχνας και έπαγγέλματα.

Αί άγοραί τών πλησίον αυτών πόλεων (Θεσσαλονίκη, Μοναστήρι, Καστοριά, Ιωάννινα, Τρίκαλα, Λάρισα) κατεκλύσθησαν άπό έμπορους, βιοτέχνους έπαγγελματίαι Βλάχους, άργότερον δε κατά τόν 17ον αιώνα και άπό λογίους και έπιστήμονας.

Οί έμποροι και έπαγγελματίαι Βλάχοι, έξαπλωθέντες εις τά βόρεια διαμερίσματα του τουρκικού κράτους και έλθόντες εις έπικοινωνίαν με τά μεγάλα κέντρα του έξωτερικού, μετέφεραν εις τας οικογενείας των και τας κοινότητάς των έκτός του πλούτου, τήν πρόδον και τόν πολιτισμόν.

Αυτή ή πο κατάσταση τών Βλαχοχωριών κατά τόν 16ον αιώνα είχαν άνδρωθεί και όρισμένα εξ αυτών άρχισαν να διαμορφώνονται κατά τόν 17ον και 18ον αιώνα εις πόλεις με σοβαράν έμπορικην κίνησιν, καταστάσας σπουδαία έμπορικά κέντρα (Μοσχόπολις, Κλεϊνούρα, Σιάτιστα, Μέτσοδον). Τόσο δε ήτο ό πλούτος τών έμπορευμάτων τών όποιον διέθετον εις τας άγοράς και εις τας έμποροπανηγύρεις (τας εκθέσεις της εποχής εκείνης), ώστε και ή συμμετοχή όλίγων μόνον έμπόρων Βλάχων, άκούσε διά να λειτουργήγη αυτή με τήν ποικιλίαν και τόν πλούτον των προσκομιζόμενων έμπορευμάτων, έξ ου και τό λεγόμενον «Πέντε Βλάχοι ένα παζάρι».

(Συνεχίζεται)